

**OLIY TA'LIM MUASSASALARIGA
KIRUVCHILAR UCHUN**

SAVOLLAR KITOBI

ABITURIYENT: _____
F.I.O. Imzo

ABITURIYENT DIQQATIGA!

Test topshiriqlarini yechishdan avval savollar kitobini varaqlab, unda har bir fan boyicha 36 ta savol mavjudligini tekshiring. Agar savollar soni kamligi aniqlansa yoki savollar kitobi raqami bilan javoblar varag'i raqami bir xil bo'lmasa, darhol auditoriya rahbariga ma'lum qiling.

Savollar kitobida abituriyentning familiyasi, ismi, otasining ismi xato to'ldirilgan yoki to'ldirilmagan va imzosi qo'yilmagan hollarda e'tirozlar ko'rib chiqilmaydi.

Kitob tipi: 32

FANLAR:

Blok 1: Ona tili va adabiyot

Blok 2: Biologiya

Blok 3: Kimyo

Savollar kitobi raqami: **1701324**

Toshkent – 2017

ONA TILI VA ADABIYOT

1. Berilgan gapda hokim bo'lak vazifa kelgan ot(lar) soni nechta?
Yigit oddiy kiyingan, o'rtaboy va chiroyli ekan.
A) 3ta B) 2ta C) 1ta D) 4ta
2. Dimariq hali hech him va hech nima loyqalatib ulgurmagani uchun tip-tiniq, mayin oqmoqda.
Ushbu gapda mustaqil so'z turkumlariga oid so'zlarning nechitasi ismlar guruhiga mansub emas?
A) 2 tasi B) 3 tasi C) 4 tasi D) 5 tasi
3. Qaysi gapda tobe va hokim qismlari bir xil so'z turkumidan yasalgan sodda yasama so'zlar bilan ifodalangan to'ldiruvchili birikma mavjud?
A) *Insonda hayotning mohiyatini tushunish qobiliyati tarixni anglashdan boshlanadi.*
B) *Saxiylik kishilar o'rtasidagi ishonch va muhabbatdan hosil bo'ladi.*
C) *Olingan bilimlarni mustahkamlashga har doim intilmog'imiz darkor.*
D) *Bu so'roq qarshisida shaxsiy yetishmovchiliklarimni, turmush og'irliklarini unutam.*
4. **Jadval** so'zidagi l undoshi qaysi xususiyatiga ko'ra boshqa undoshlarning hech qaysisi bilan bir umumiy guruhga mansub bo'la olmaydi?
A) *hosil bo'lish o'rniga ko'ra*
B) *jarangli yoki jarangsizligiga ko'ra*
C) *hosil bo'lish usuliga ko'ra*
D) *shovqinli yoki sonorligiga ko'ra*
5. Qaysi javobda ko'makchi morfema sifatida qo'llanishi mumkin bo'lgan jarangli undoshlar berilgan?
A) *b, k, m, ng, d* B) *n, ch, r, t* C) *l, n, q, y* D) *v, y, b, l, m*
6. **Qorabotir yurtning erkasi, jo'ralarning serkasi edi.**
Ushbu gapdagi qaralmishlar haqida noto'g'ri hukmni aniqlang.
A) *egani tobelantirib kelgan*
B) *uyushiq murakkab kesim vazifasini bajargan*
C) *aniqlovchi vazifasini bajargan*
D) *aniqlovchini tobelantirib kelgan*
7. Daraxtni undiradigan, o'stiradigan, mvasini laziz qiladigan quyosh, yer va soy bo'lsa, badiiy mahoratni undiradigan va o'stiradigan, samarasini jozibali qiladigan xalq hayotidan olingan ilhomdir.
Ushbu gap haqida berilgan qaysi fikr to'g'ri emas?
A) *ega, kesim, ega uyushgan*
B) *barcha aniqlanmishlar uyushiq bo'laklarga tobelangan*
C) *tobe va hokim qismlari uyushgan bo'lak bilan ifodalangan moslashuvli tobe bog'lanish hosil bo'lgan*
D) *vositasiz to'ldiruvchi uyushiq kesimga bilvosita bog'langan*
8. Quyida berilgan nechta so'z faqat bir turkum doirasida shakldoshlik xususiyatiga ega?
shox, tovon, es, savdo, qon, in
A) 5ta B) 3ta C) 2ta D) 4ta
9. Qaysi gapda fe'lning vazifa shaklini hosil qiluvchi qo'shimcha bilan omonim bo'la oladigan nisbat qo'shimchasini olgan fe'l qatnashgan?
A) *Menga shuncha yaxshilik qildingiz, necha bor meni yomon yo'ldan qaytardingiz.*
B) *Nurga to'ldi dara, to'ldi soy, Nur yog'ildi qorong'i jarga.*
C) *Tuproq uyumidan sakrab o'tgan. Alijon qaytarma etigiga yopishgan changni jahl bilan qoqdi.*
D) *Qishloqdan chiqarkan, boy tog'asidan albatta xizmat so'rashni onasi uqtirgan edi.*
10. Urush ko'plarning yostig'ini quritdi.
Berilgan gapda ma'no ko'chishning qaysi turi mavjud?
A) *metafora* B) *sinekdoxa* C) *vazifadoshlik* D) *metonimiya*
11. Berilgan gapda nechta yasama ot ishtirok etgan?
Asarning tub mohiyatida markazlashgan davlat barpo qilish, mustahkamlash, turli xon va beklarni birlikka chaqirish, adolatli va oqilona siyosatni amalga oshirish, yashash bilan bog'liq g'oyalar badiiy tarzda bir qomusiy dastur sifatida ilgari surilgan.
A) 3ta B) 2ta C) 1ta D) 4ta
12. Taqlid so'z eganing aniqlovchisi vazifasini bajargan gapni aniqlang.
A) *Jigarim otashga tegardi jiz-jiz. Sochlarim oqargan shunda, ehtimol.*
B) *Yetti qaroqchi yulduzi tik kelganda qo'ng'ir-qo'ng'ir ovozdan uyg'onib*
C) *Qirg'izlar qo'ng'ir-qo'ng'ir ovozdan uyg'onib*
D) *Qirg'izlar qo'ng'ir-qo'ng'ir ovozdan uyg'onib*
13. Suydim,
Erkalandim,
Ayrildim,
Kuydim,
Izzat nima bildim,
Shu-da bir yashash!
She'riy parchadagi fe'llar haqidagi noto'g'ri fikrni aniqlang.
A) *ikkita fe'lning yetakchi morfemasi fonetik xodisa asosida yozilgan*
B) *ikkita fe'l sodda yasama hisoblanadi*
C) *ikkita fe'l tarkibida nisbat qo'shimchasi qo'llangan*
D) *faqat o'timli fe'llar ishtirok etgan*
14. Martaba berganda fe'l ham bergan keng.
Adl-u muruvvatdan qilmasa judo.
Dargohi kattalar bor bo'lsin, lekin
Kichik kattalardan asrasin xudo.
Ushbu she'riy parchada otlashgan sifatlar necha o'rinda qo'llangan?
A) 1 B) 2 C) 3 D) 4
15. Feruza uning jovdirashlariga ko'pda e'tibor bermaydi, biroq kampir shu qadar sezgirki, suhbatdoshi ne ko'ydaligini darrov bilib oladi.
Ushbu gap haqidagi to'g'ri hukmni toping.
A) *zidlov munosabatli bog'langan qo'shma gap*
B) *aralsh murakkab qo'shma gap*
C) *bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap*
D) *bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap*
16. Qaysi javobda berilgan barcha so'zlar to'g'ri yozilgan?
A) *xalqum, xijolat, xandaq*
B) *halqum, hijolat, handaq*
C) *halqum, xijolat, xandaq*
D) *xalqum, hijolat, xandaq*
17. Quyidagi berilgan ko'chirma gapli qo'shma gaplarning qaysi biridatinish belgilarining qo'llanish qoidasiga rioya qilinmagan?
A) *Guli dedi: "G'azaldan bahr topmagan kim"?*
B) *Qaynonasi Bibixonim: "Bu in'omning teran ma'nosi bor", - dedi sirg'alarni kelinining qulog'iga taqib qo'yar ekan.*
C) *"Endi hamisha xonadon sohibining gapiga quloq solgaysiz, - dedi bibixonim keliniga, - aytganlarini so'zsiz bajargaysiz".*
D) *Ertovning gapini eshitmagan Inobat birinchi unga yuzlandi; "Umarov aka, - dedi sekin, - unisiyam kerak, bunisiyam kerak".*
18. Chodir eshigiga osilgan kimxob parda Humoyunning qo'lga mayin va salqin tegdi.
Berilgan gapda bitishuv munosabatli so'z birikmalaridagi tobe qismlarning sintaktik vazifasini aniqlang.
A) *ega, hol* B) *aniqlovchi, hol* C) *hol, to'ldituvchi* D) *aniqlovchi, hol, ega*
19. Vatan ravnaqi uchun kuchini baxsh etadigan farzandlari o'strigan yurtning ertasi buyukdir.
Ushbu gapda otning fe'lga tobelanishi necha o'rinda kuzatilgan?
A) 4 o'rinda B) 2 o'rinda C) 1 o'rinda D) 3 o'rinda
20. Do'stinga dedim: "Senga sir emaski, gul beboho, guliston bevaforidir"
Donishmandlar deyдилar: "Har narsaki bevafo bo'lsa, u muhabbat qo'yishga noravodir".
Do'stim dedi: "Xo'sh, u holda qanday tadbir ko'riladi?"
Men unga aytdim: "Mutolaa qilganlarga safo, tinglaganlarga shifo baxsh etadigan "Guliston" nomli kitob yozishim mumkin".
Ushbu parchada nechta murakkab ot kesim qatnashgan?
A) 2 ta B) 4 ta C) 1 ta D) 3 ta
21. Bermoq uchun dunyoga sayqal
Olam aro odam yaralgan.
Ushbu she'riy parchadagi so'z birikmalari necha xil yo'l bilan xosil qilingan?
A) 2 B) 1 C) 3 D) 4
22. Quyida berilgan qaysi so'zlarning yetakchi morfemasi va yasalish asosi bir xil shaklda bo'ladi?
1) salomlash; 2) temirchilik; 3) kulochilik; 4) ustachilik; 5) atama

- A) 1, 3, 4, 5 B) 4, 5 C) 2, 5 D) 1, 3, 4
23. Berilgan gapda bir tovushdan iborat qo'shimchalar necha o'rinda qo'llangan? Ana shunday tarixiy vaziyatda mazkur xalqlar xohlagan vaqtda tikib yashab, xohlagan paytda yig'ib, ko'chiga ortib ketishiga qulay bo'lgan ko'chma uylardan foydalanganlar.
A) 4 ta B) 5 ta C) 6 ta D) 3 ta
24. Quyidagi berilgan so'zning yetakchi morfemasi va yasali shasi asosi bir xil shaklda bo'ladi?
1) salomlash 2) temirchilik 3) kulolchilik 4) ustachilik 5) atama
A) 3ta B) 5ta C) 4ta D) 2ta
25. Qaysi javobda keltirilgan ma'lumot Mirmuhsin hayoti va ijodiga mansub emas?
A) Romanlaridan birida o'zbek adabiyotida birinchi bo'lib, chet eldagi o'zbeklar hayotini aks ettirishga urindi.
B) Toshkent shahrining Qo'rg'ontepa mahallasida kulol oilasida tug'ilgan.
C) Ijodkor bir qator dostonlar yaratgan.
D) "Tungi chaqmoqlar" qissasi xalqimiz o'tmishini aks ettirishga bag'ishlagan.
26. Qaysi g'azalda oshiq ko'zlaridan qonli yoshning to'kilishi bahor faslida soylardagi suvlarning loyqalanib oqishiga mutanosib tasvirlangan?
A) Mashrabning "O'tum" radifli g'azalida
B) Zahiriddin Boburning "Mening ko'nglumki..." g'azalida
C) Ogahiyning "Navro'z" radifli g'azalida
D) Fuzuliyning "Mani jondan o'sondirdi" g'azalida
27. "Kuntug'mish" dostoni haqida berilgan qaysi ma'lumot noto'g'ri?
A) Qoraxon podsho necha yillardan beri o'zining o'rniga qushbegisini qo'yib, Kuntug'mishning o'tiga kuyib, tagzaminga kirib, toat-ibodatga mashg'ul bo'lib yotar edi.
B) El Xolbeka va Xolmo'minning sut emganini bilmas edi va Xolbeka Xolmo'minning baxshandasi deb aytib yurishar edi.
C) Odamlar bo'ri olib ketgan bolaning ismini Mohiboy, baliq olib ketgan bolaning otini Gurkiboy deb atashdi.
D) Kuntug'mish bir kossa suv va non evaziga ajdahoni o'ldiradi.
28. Po'lat nayza qor ustida yotarmi, Temir nayzang egovlasang o'tarmi, Sening to'rang nomardlardan emashdi, Mard o'g'lon sevdigin tashlab ketarmi?... Ushbu misralar qaysi doston qahramoni tilidan aytilgan?
A) "Rustam"da Rustam
B) "Kuntug'mish"da Kuntug'mish
C) "Alpomish"da Alpomish
D) "Ravshan"da Ravshan
29. Quyidagi misralar qaysi shoir qalamiga mansub? Muhabbat, ey go'zal iztirob, Ey ko'hna dard, ey ko'nha tuyg'u. Ko'kragimga qo'lingni tirab, Yuragimni to'kib qo'yding-ku.
A) Abdulla Oripov B) Erkin Vohidov C) Muhammad Yusuf D) Shavkat Rahmon
30. Yo'ldan oyna topib olgan zangi haqidagi naql kimning qaysi asarida uchraydi?
A) Sa'diy Sheroziyning "Bo'ston" asarida
B) Xo'janazar Huvaydoning "Rohati dil" asarida
C) Gulxaniyning "Zarbulmasal" asarida
D) Xojaning "Gulzor" asarida
31. Quyidagi qaysi misra bilan boshlanuvchi she'r muxammas janrida bitilmagan?
A) "Kishi holimni bilmas, mehribonimdan adashganman" (Furqat)
B) "Yod mandin kim berur: yaxshi zamonlar ko'rdiman" (Turdi Farog'iy)
C) "Ohkim behad menga javr - u jafo aylar falak" (Nodira)
D) "Shirinsuxan Laylivashim vaqtiki qohir bo'lg'usi" (Munis)
32. "Aylar gazet" radifli g'azal muallifi kim?
A) Hamza B) Cho'lpon C) Avaz O'tar D) So'fizoda
33. Zardushtiylikning muqaddas kitobi "Avesto"da "maqtovlarga loyiq zot", "yaylovlari cheksiz zot" deya qayta-qayta ulug'langan zot kim?

- A) Sraosha B) Axura Mazda C) Mitra D) Narya Sanha
34. Navoiyning qaysi g'azali ichki qofiyaga ega?
A) "Jong'a chun dermen..." deb boshlanuvchi g'azali
B) "Ko'rgali husnungni zor-u..." deb boshlanuvchi g'azali
C) "Ko'nglung istar yorlar birla..." deb boshlanuvchi g'azali
D) "Qoshi yosinmu deyin..." deb boshlanuvchi g'azali
35. "Bu yerlarga bahorda turna tushardi. Turnalar o't-giyohlami terib yeb, qo'y-qo'zilarning orasida bemalol, behadik yuraverishardi. Shuningdek, Qo'ng'irtovda u paytlari kiyik ko'p edi. Keyinchalik, atrof-tevarakni odamlar ishg'ol qilib olishgach, yovvoyi hayvonlar o'z-o'zidan yo'qoldilar. Turnalar, laylaklar kelmay qo'ydi. Kiyikni esa hazrati Insonning o'zi yeb bitirganiga o'zim guvohman..." Ushbu parcha qaysi ijodkorning tarjimai holidan keltirilgan?
A) E. Vohidov B) Mirtemir C) A. Oripov D) O'. Hoshimov
36. Aysh-u tarab gulbunig'a suv berib, G'ussa niholini quritmoq kerak. Ushbu baytda qo'llangan she'riy san'atlarni toping.
A) tanosub, tazod B) tashbeh, irsoli masal C) tanosub, talmeh D) tazod, ishtiyoq

BIOLOGIYA

37. Quyularda quloq suprasining uzunligi 2 juft polimer genlarga bog'liq. Agar quloq suprasining uzunligi 16 sm li $a_1a_1A_2a_2$ genotipli urg'ochi quyon va quloq suprasining uzunligi 16 sm li $a_1a_1A_2a_2$ genotipli erkak quyon bilan chatishtirilsa, avlodda quloq suprasining uzunligi necha santimetrlil quyonlar olinmaydi?
A) 16 va 20 B) 16 va 10 C) 24 va 22 D) 12 va 10
38. Tishlarning qoramtir rangi ikkita dominant gen ta'sirida rivojlanadi. Bu genlarning biri autosomada, ikkinchisi X xromosomada joylashgan. Bu belgining autosomada joylashgan turiga ega bo'lgan erkak va jinsga birikkan turiga ega bo'lgan ayol oilasida tishlari normal bo'lgan qiz va o'g'il tug'ildi. Ushbu oilada tug'iladigan farzandlarning necha foizida belgining faqat X xromosoma orqali irsiylanadigan turi mavjud bo'ladi?
A) 12,5 B) 50 C) 25 D) 75
39. Retinoblastoma ko'zning onkologik kasalligi bo'lib, erkaklar va ayollarda bir xilda uchraydi. Kasal ota-onalardan kasal farzandlarning tug'ilish ehtimolligi 75% yoki 100% bo'ladi. Otasi gomozigota kasal, onasi sog' bo'lgan qiz sog'lom yigitga turmushga chiqsa, farzandlarning 50% i kasal tug'ildi. Ushbu kasallikning irsiylanish qanday genga bog'liq?
A) autosomaga birikkan dominant genga
B) autosomaga birikkan retsessiv genga
C) X-xromosomaga birikkan dominant genga
D) X-xromosomaga birikkan retsessiv genga
40. DNK bo'lagi genomning ma'lum joyidan chiqib ketishi (a) va kirishi (b) qanday nomlanadi?
A) a-inversiya; b-ekssiziya
B) a-deletsiya; b-duplikatsiya
C) a-insersiya; b-ekssiziya
D) a-ekssiziya; b-insersiya
41. Oddiy amyobada energiya almashinuvining quyidagi bosqichlari qayerda amalga oshishi to'g'ri ko'rsatilgan javobni belgilang.
1) tayyorgarlik bosqichi; 2) glikoliz; 3) aerob parchalanish
A) 1-hujayra sitoplazmasi; 2- hazm vakuolasi; 3- mitoxondriya
B) 1- hazm vakuolasi; 2- hujayra sitoplazmasi; 3- qisqaruvchi vakuola
C) 1- hazm vakuolasi; 2- hujayra sitoplazmasi; 3-mitoxondriya
D) 1-tashqi muhit; 2- hazm vakuolasi; 3-hujayra sitoplazmasi
42. Quyidagi berilgan organizmlar orasidan urug'lanishi va embrional rivojlanishi ona organizmida sodir bo'ladiganlarini ajrating.
1) qoraqut; 2)chayon; 3) baqa; 4) ondatra; 5) yexidna; 6) qiziltosh
A) 2,3 B) 3,5 C) 4,6 D) 2,4
43. Organizmlarning qaysi sistematik guruhlari idioadaptatsiyalar natijasida paydo bo'lgan?
1) suyakli baliqlar; 2) pardaqanotlilar; 3) suluv ninachi; 4) yassi chuvalchanglar; 5) toq tuyoqlilar; 6) oltinrang krot; 7) mol kanasi
A) 3,6,7 B) 1,4,5,6 C) 3,4,5 D) 1,2,3,6
44. Noto'g'ri ma'lumotni aniqlang.
A) Bug'doy o'simligi hujayrasida 4-juft xromosomada inversiya yuz

- berganda 14 ta xromosoma bo'ladi.
 B) Makkajo'xori o'simligida 3-va 5-juft xromosomalar tarqalmay bitta qutbga to'planishi natijasida meyozi 1 yakunida 8 yoki 12 ta xromosomal hujayralar hosil bo'ladi.
 C) No'xat o'simligida 2-va 6-juft xromosomalar tarqalmay bir qutbga to'planishi natijasida meyozi 1 yakunida hujayrada 9 yoki 5 ta xromosoma bo'ladi.
 D) Qalampir hujayrasida to'rt juft gomologik xromosomalar faqat bitta qutbga to'plansa, meyozi 1 yakunida 45 yoki 51 ta xromosomal to'plam hosil bo'ladi.
45. Paleozoy (a) va mezozoy (b) eralariga xos biologik progresslarni aniqlang.
 1) qushlarni issiqqonlilik; 2) urug'li o'simliklarda chang yo'li va urug; 3) hasharotlarda qanot; 4) stegosefallarda besh barmoqli oyoqlar; 5) sutemizuvchilarda to'rt kamerali yurak; 6) sudralib yuruvchilarda qalin po'choq bilan qoplangan tuxum
 A) a-3,4; b-1,2
 B) a-2,6; b-1,5
 C) a-3,4; b-5,6
 D) a-1,3; b-2,5
46. Biosfera tirik moddasining funksiyasi to'g'ri ko'rsatilgan javobni aniqlang.
 1) temir bakteriyalarining xemosintez qilishi; 2) atmosfera tarkibida kosmik chang zarralarining uchrashi; 3) hayvonlarning kislorod yutib CO₂ chiqarishi; 4) vulqonlarning otilishidan tog' jinslarining hosil bo'lishi; 5) geterotroflarning tayyor organik modda bilan oziqlanishi; 6) ildizoyoqli sodda hayvonlarda kalsiyning to'planishi
 A) 1,2,3 B) 2,4,5 C) 1,3,6 D) 4,5,6
47. Organizmlarning fiziologik mezoniga berilgan to'g'ri ta'riflar ko'rsatilgan javobni aniqlang.
 1) suv shillig'i tizimcha shaklida shilimshiq ip ichiga tuxumlarini qo'yadi; 2) Osiyo chigirtkasining g'umbagi tuproqdagi maxsus ko'zchalarda yetiladi; 3) Afrika tilyapiya balig'ining urg'ochisi tuxumlarini og'zida olib yuradi; 4) daryo qisqichbaqasi urug'langan tuxumlarini qorinoyoqlariga yopishtirib olib yuradi; 5) baqachanoqning lichinkasi tanasidagi tishchalar yoki yopishqoq iplar yordamida baliqlar terisiga yopishib oladi; 6) yexidnaning urg'ochisi bitta tuxum qo'yadi va tuxumlarini o'zi bosib yotadi.
 A) 1,3,6 B) 2,4,6 C) 1,4,5 D) 2,3,5
48. Komplementar irsiylanishda epistaz irsiylanish kabi ...
 1) allel bo'lmagan genlarning o'zaro ta'siri kuzatiladi; 2) digeterozigota duragaylarning avlodida 9 xil genotipik sinf hosil bo'ladi; 3) belginin rivojlanishi dominant genlar soniga bog'liq bo'ladi; 4) bir gen belgiga bevosita ta'sir qilsa, ikkinchisi bilvosita ta'sir qiladi
 A) 3,4 B) 2,3 C) 1,2 D) 1,4
49. Odamning orqa miyasiga xos bo'lgan to'g'ri ma'lumotni aniqlang.
 A) Orqa miyani o'rab turuvchi pardaning tashqi qismi qattiq, ichki qavaqi o'rgimchak to'rsimon, o'rta qavati yumshoq parda deyilib, o'rta va tashqi parda orasida orqa miya suyuqligi bo'ladi.
 B) Orqa miya yuqori qismining dastlabki 8 ta segmentida joylashgan nerv markazlari qo'lning kafti, barmoqlar terisini va qo'lning ichki yuzasi terisi va muskullar funksiyasini ta'minlaydi
 C) Orqa miyani ustidan o'rab turuvchi pardalarning yallig'lanishi miyelit deb ataladi va bu kasallikda bemorda hushini yo'qotish, tirishish, belgilari yuzaga keladi.
 D) Orqa miyadan chiquvchi simpatik nerv tolalarining birinchi qismi umurtqa pog'onasi atrofida joylashgan nerv tugunlarida tugaydi.
50. III qon guruhiga ega rezus musbat, sog'lom o'g'il bolaning katta qon aylanish doirasi arteriyalardagi qon plazmasida qanday moddalar bo'ladi?
 A) antitanalar, insulin, agglyutinin a, gemogloblin, glyukoza, fermentlar
 B) gormonlar, vitaminlar, antitanalar, glyukoza, agglyutinogen B
 C) antigemofil omil, agglyutinin β, gormonlar, vitaminlar, rezus omil
 D) aminokislota, mochevina, kreatinin, tiamin, agglyutinin
51. Odamdagi o'mrov osti muskulining bo'yinning teri osti muskulidan farqini toping.
 1) vegetativ nerv sistemi orqali boshqariladi; 2) joylashuv ko'ra to'sh-o'mrov so'rg'ichsmon muskul bilan bir guruhga kiradi; 3) joylashuviga ko'ra diafragma muskuli bilan bir guruhga kiradi; 4) gavdaning ko'krak muskuli hisoblanadi; 5) suyakka birikadi; 6) boshning harakatini ta'minlaydi; 7) qo'lning harakatida ishtirok etadi
 A) 1,4,5 B) 1,5 C) 2,6 D) 3,4,7
52. Odamning bosh miyasiga xos bo'lmagan ma'lumotni aniqlang.
 A) Bosh miya katta yarimsharlarning sezish zonasi hujayralari sezgi organlaridan kelayotgan impulslarni qabul qiluvchi oliy nerv markaz hisoblanadi
 B) Bosh miyaning stvol qismidagi nerv hujayralari shartsiz reflekslarning nerv markazi hisoblanadi
 C) Bosh miya shikastlanganda qo'l-oyoq tonusi pasayib, falajlangan oyoq harakatsiz osilib qoladi
 D) Uzunchoq miyadan chiquvchi adashgan nerv tolasini parasimpatik nerv sistemasining bir qismi bo'lib, qorin bo'shlig'ining yuqori qismida joylashgan organlar ishini boshqaradi
53. Sezgi analizatorlari haqidagi noto'g'ri fikrni aniqlang.
 A) Terining derma qavatida sovuqni va siypalashni sezuvchi retseptorlar issiqni va og'riqni sezuvchi retseptorlarga nisbatan chuqurroq joylashgan.
 B) Gipermetropiya keksalarda ko'z gavhari do'ngligining ortib ketishi tufayli yuzaga keladi.
 C) Quloqning suyak labirinti bilan parda labirinti orasida perilimfa, parda labirinti ichida endolimfa suyuqligi bo'ladi.
 D) Harakat analizatorining oliy nerv markazi bosh miya katta yarimsharlari po'stlog'ining orqa markaziy egatida joylashgan.
54. Qaysi hasharotlar metamorfoz jarayonida og'iz a'zolari o'zgaradi?
 1) chigirtka; 2) bronza qo'ng'izi; 3) ninachi; 4) to'shak qandalasi; 5) podalari; 6) tovusko'z; 7) olma mevaxo'ri
 A) 6,7 B) 1,2 C) 3,4 D) 1,5
55. Og'iz a'zosi kemiruvchi tipda tuzilgan chala o'zgarish bilan rivojlanadigan hasharotlarni aniqlang.
 A) Sariq suvarak, moviy ninachi, to'shak qandalasi
 B) yashil temirchak, Osiyo chigirtkasi, Turkiston termi, halqali ninachi
 C) Osiyo chigirtkasi, suluv ninachi, kolorado qo'ng'izi, beshiktervatar
 D) moviy ninachi, yashil temirchak, Turkiston termi, burga
56. Bosh skeleti miya qutisi, jag'lar, jabra ravoqlari va jabra qopqog'idan tashkil topgan baliqlarni aniqlang.
 1) beluga; 2) qilquyruq; 3) gigant akula; 4) tikandum skat; 5) oqcha; 6) dengiz tulkisi
 A) 3,4,6 B) 2,5,6 C) 1,2,5 D) 3,4,5
57. Leyshmaniya va sil batsillasi uchun umumiy bo'lgan xususiyatlarni aniqlang.
 A) Eukariot organizm, irsiy axboroti sitoplazmadagi halqasimon DNKda joylashgan.
 B) Bir hujayrali organizm, hujayra qobig'i xitindan iborat.
 C) Yadrosi ikki qavat membrana bilan o'ralgan, reduplikatsiya jarayoni sitoplazmada kechadi.
 D) Membranasini ikki qator lipid va oqsil molekularidan iborat, ribosomasi sitoplazmada translyatsiyada qatnashadi.
58. Hayvonlarning kelib chiqishi haqidagi noto'g'ri fikrni belgilang.
 A) Erkin yashovchi qadimgi yassi chuvalchanglardan ko'p tuklilar, ulardan esa kam tuklilar kelib chiqqan.
 B) Yassi kiprikli chuvalchanglarning parazit yashashga moslanishi tufayli so'rg'ichlilar va tasmasimon chuvalchanglar kelib chiqqan.
 C) Qadimgi koloniya bo'lib yashovchi bir hujayrali xivchinlilardan gidrasimonlar, korall poliplari va meduzalar kelib chiqqan.
 D) Qadimgi yassi chuvalchanglar tanasida tana bo'shlig'i va orqa chiqaruv teshigi payda bo'lishi bilan to'garak chuvalchanglar kelib chiqqan.
59. Geterotrof oziqlanish xususiyatiga ega prokariot (a) va eukariot (b) organizmlarni aniqlang.
 1) ossillatoriya; 2) temir bakteriyalari; 3) pichan bakteriyasi; 4) shumg'iya; 5) raffleziya; 6) kalina; 7) midiya; 8) giatsint; 9) parpi
 A) a-1,2; b-5,6,7
 B) a-2,3; b-6,7,8
 C) a-2,3; b-4,5,6
 D) a-3; b-6,8,9
60. Hujayra joyining o'zgarishini (1), hujayrada moddalar tashilishini (2), hayvonlarda hujayralararo aloqani (3), hujayra ichki tuzilmasini harakatini (4) ta'minlaydigan hujayra tuzilmalarini to'g'ri ko'rsating.
 a) tashqi endoplazmatik membrana; b) endoplazmatik to'rt; c) sitoskelet; d) Golji majmuasi
 A) 1-c; 2-b; 3-a; 4-c
 B) 1-a; 2-d; 3-b; 4-c
 C) 1-b; 2-c; 3-a; 4-d
 D) 1-a; 2-a; 3-c; 4-b

61. Qaysi jarayonlar mitoz uchun xos emas?
1) profaza, metafaza, anafaza, telofaza bosqichlarining bo'lishi; 2) ikkita bir xil irsiy axborotga ega gaploid to'plamli hujayralarning hosil bo'lishi; 3) gomologik xromosomalarning ajralib har hil xujayralarga tarqalishi; 4) gaploid to'plami mikrosporani bo'linishi; 5) telofazadan so'ng doim sitokinez sodir bo'lishi; 6) diploid to'plami arxeosperaning bo'linishi
A) 4,5,6 B) 1,2,5 C) 3,6 D) 3,4
62. Seleksiyada yalpi tanlash usullarining qo'llanilishi bilan bog'liq ma'lumotlar to'g'ri ko'rsatilgan javobni belgilang.
1) chetdan changlanuvchi o'simliklarga nisbatan qo'llaniladi; 2) toza liniyalar olinadi; 3) genetik nuqtai nazardan bir xil bo'lmagan navlar olinadi; 4) genetik nuqtai nazardan bir xil organizmlar guruhi olinadi; 5) avlodlar soni kam bo'lganligi sababli chorvachilikda qo'llaniladi
A) 3,5 B) 1,3 C) 2,5 D) 1,4
63. HaeIII restriktazasi uchun xos belgilarni ko'rsating.
A) to'rtta nukleotid juftligini taniydi, tarkibi bo'yicha transpazonga o'xshaydi
B) peptid bog' mavjud, to'rtta nukleotid juftligini taniydi
C) vodorod bog' mavjud, tarkibi transpazon bilan o'xshash
D) DNKni yopishqoq uchlar hosil qilib kesadi, peptid bog'larni uzadi
64. Nastarin qaysi jihatlari bilan kamxastakdan farq qiladi?
1) urug'lanishdan so'ng meva hosil qilishi; 2) gullarning qiyshiqligi; 3) ro'puk hosil qilishi; 4) barglarini novdada joylashuvi; 5) hayotiy shakli; 6) tanasining yog'ochlashganligi
A) 1,3 B) 2,5 C) 4,6 D) 2,6
65. Quyidagi meva turlari qaysi o'simlik navlariga xos ekanligini to'g'ri ko'rsatilgan javobni aniqlang.
a) danakli meva; b) rezavor meva; c) don meva; d) qovoq meva; e) ko'sak meva
1) qozidastor; 2) Namangan; 3) Zarafshon; 4) gultish; 5) "Samarqand-3"; 6) bargi; 7) buvaki; 8) sanzor; 9) Namangan-34
A) a-3; b-1,4,6; c-8; d-7
B) a-3; b-1,4,7; c-8; d-2,9
C) a-1; b-4,5; c-8; d-7
D) a-3; c-8; d-6; e-9
66. Quyidagi javoblarning qaysilaridan gullari bir xil to'pgullarda joylashgan o'simliklar juftlangan?
1) karrak va kakra; 2) javdar va bug'doyiq; 3) arpa va sholi; 4) kavrak va kakra; 5) bo'znoq va shuvoq; 6) tol va oqqayin; 7) shashir va andiz; 8) kelinsupurgi va bo'tako'z
A) 1,2,5,6 B) 2,4,7,8 C) 1,3,4,6 D) 2,3,5,8
67. Na'matak va tuxumak uchun umumiy belgilarni aniqlang.
1) mangoliyatoifalar bo'limiga kiradi; 2) guli qiyshiq; 3) mevasi choklar yordamida birikkan; 4) hayotiy shakli buta; 5) bargchalari yonbargchali; 6) urug' meva ichida yetiladi
A) 3,4 B) 4,6 C) 1,2 D) 5,6
68. Zuxrasoch o'simligining sporadan rivojlanuvchi bo'g'inida qanday qismlar hosil bo'ladi?
1) ildizpoya; 2) barg; 3) poya; 4) rizoid; 5) arxegoniya; 6) anteridy; 7) murtak; 8) sorus; 9) sporangiy; 10) gameta
A) 4,6,10 B) 1,2,3 C) 5,6,7 D) 7,8,9
69. Qarag'aytoifa bo'limiga mansub barcha o'simliklar haqidagi to'g'ri ma'lumotni aniqlang.
A) Tuxum xujayrasi urug'chili qubbalaridagi arxegoniya yetiladi
B) Urug'chili qubbalaridagi tangachalarida 2 tadan chang donasi yetiladi
C) Hayotiy shakli daraxt, buta va o't osimliklardan iborat bo'lib, urug'i qubbalarida ochiq holda yetiladi
D) Barglari och yashil tusda, ignasimon bo'lib novdada ikkittadan bo'lib joylashadi
70. Devpechak, zarpechak barglarning yo'qolib ketganligi, ildiz o'miga poyada so'rg'ichlar hosil bo'lib, uning yordamida "xo'jayin" o'simliklardan oziq moddalarni so'rib olishi qanday evolyutsion jarayonlarni aks ettiradi?
A) umumiy degeneratsiya, biologik regress
B) biologik progress, aromorfoz
C) biologik progress, umumiy degeneratsiya
D) idioadaptatsiya, biologik regress
71. Hindomalay biogeografik viloyatiga mansub sutemizuvchi hayvonlarni aniqlang.
1) orangutan; 2) xongul; 3) gibbon; 4) kapachi; 5) maral; 6) kanna; 7) bambuk ayig'i; 8) gorilla; 9) skuns; 10) iguana
A) 1,3,7 B) 5,8,10 C) 2,4,6 D) 3,7,9
72. Quyidagilardan ajdodlar belgisining takrorlanishiga mos misollar to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.
1) bug'doyiq, marvaridgul, qirqquloqlar ildizpoyasidagi qobiqlar; 2) otning ikkinchi va to'rtinchi barmoqlar; 3) uch juft emchakli buzoqchaniq tug'ilishi; 4) to'riq otlarda xira chiziqlarning paydo bo'lishi; 5) kitning dumg'aza va orqa oyoq suyaklari; 6) pashsha va chivinining ikkinchi juft qanotlari; 7) yuzi va badani yungli chaqaloqlar tug'ilishi; 8) dumli bola tug'ilishi
A) 2,3,4,6 B) 3,4,7,8 C) 1,2,5,6 D) 4,5,6,7

KIMYO

73. 0,2 mol natriy peroksidni regeneratsiya qilish uchun tarkibida hajm jihatdan 2% CO₂ tutgan havodan qancha hajm (litr, n.sh) zarur?
A) 224 B) 896 C) 448 D) 112
74. Buten-3-kislota molekulasida tarkibidagi ikkinchi uglerod atomining oksidlanish darajasini toping.
A) +1 B) -2 C) -3 D) +3
75. Quyidagi qaysi modda faqat oksidlovchilik xossasini namoyon qiladi?
A) PbO₂
B) H₂O₂
C) Cu₂O
D) Fe²⁺
76. Bir xil aminokislota qoldig'idan tarkib topgan 52,8 g dipeptid yetarli miqdordagi xlorid kislota eritmasida gidrolizlanganda 89,2 g modda hosil bo'ladi. Aminokislota ni aniqlang.
A) valin B) alanin C) glitsin D) leysin
77. Fosfor mo'l miqdordagi kislorodda yondirilganda olingan oksid 200 g 9,8% li fosfat kislota eritmasida eritilganda fosfat kislota miqdori 3 marta ortdi. Olingan eritmaga o'yuvchi natriy eritmasidan 540 g qo'shilganda hosil bo'lgan tuz massasini (g) aniqlang. Ishqor eritmasida suvning massasi NaOH massasidan 6,5 marta katta.
A) 72 B) 98,4 C) 14,2 D) 85,2
78. 15,9 g akrilonitril gidrolizlanishidan necha gramm akril kislota hosil bo'ladi? ($\eta=0,75$)
A) 43,2 B) 16,2 C) 21,6 D) 28,8
79. 54 g glukozaga kuchli oksidlovchilar bilan oksidlanganda olingan kislota necha gramm 12% li o'yuvchi natriy bilan ta'sirlashadi?
A) 100 B) 300 C) 200 D) 400
80. σ -bog'larini hosil qilishda 2 ta sp² - gibrilangan orbital qatnashgan moddalarni aniqlang.
1) H₃PO₄; 2) H₂SO₄; 3) HClO₃; 4) H₂CO₃; 5) HCOOH; 6) H₂SO₃
A) 1, 6 B) 2, 5 C) 2, 3 D) 4, 5
81. 12 g MeOH bilan 0,15 mol sulfat kislota yoki necha gramm ortofosfat kislota to'la neytrallash mumkin?
A) 6 B) 9,8 C) 14,7 D) 4
82. Ksantoprotein reaksiyasi asosida bir mol tirozinga konsentrlangan nitrat kislota ta'sir ettirilganda 203,25 g sariq rangli dinitrobirikma hosil bo'ladi. Reaksiya unumi (%) aniqlang.
A) 75 B) 60 C) 80 D) 55
83. O'zaro izomer bo'lgan ikkita aromatik uglevodorod kaliy permanganatning kislotali eritmasi bilan oksidlanganda 1,4 mol CO₂ gazi, 0,2 mol benzoy kislota va 0,4 mol tereftal kislota hosil bo'ldi. Benzoy kislota ni hosil qilgan aromatik uglevodorod massasini (g) aniqlang.
A) 38 B) 45 C) 26,8 D) 53,6
84. Mol nisbatlari 1:3:2 bo'lgan C, Si, Cu dan iborat aralashmani to'la eritish uchun avvaliga 98% li sulfat kislota 450 g, so'ngra 40% li NaOH eritmasidan X g sarflandi. X ni aniqlang.
A) 480 B) 540 C) 360 D) 450
85. Kaliy sulfid quyidagi qaysi moddalar bilan ta'sirlashadi?
A) HCl va H₂SO₄
B) KCl va H₂S

- C) $CaCO_3$ va Na_2SO_4
D) Na_2S va HNO_3
86. Miqdori 0,025 mol bo'lgan PI_3 ning gidroliz mahsulotlarini to'liq neytrallash uchun sarf bo'ladigan 20% li $NaOH$ eritmasining massasini (g) hisoblang.
A) 25 B) 12 C) 16 D) 5
87. Ammiak sintez qilish jarayonida reaktordagi bosim 30% ga kamaydi. Boshlang'ich aralashmadagi azot bilan vodorod miqdori stexiometrik nisbatda bo'lsa, reaksiyadan keyin hosil bo'lgan gazlar aralashmasining hajmiy tarkibini aniqlang.
A) 1/9; 2/3; 2/9
B) 2/5; 2/5; 1/5
C) 1/7; 3/7; 3/7
D) 1/4; 1/4; 1/2
88. Ra (228) atomi o'zidan 3 ta α va 2 ta β^- zarrachalarni chiqarganda hosil bo'ladigan element tartib raqamini aniqlang.
A) 88 B) 85 C) 86 D) 84
89. 0,3 mol $Na_2SO_4 \cdot 10H_2O$ va $Na_2SO_4 \cdot 8H_2O$ aralashmasining to'liq degidratlanishidan 2,6 mol suv hosil bo'ldi. Kristallogidratlarning mol nisbatini toping.
A) 1:2 B) 0,5:0,25 C) 1:1 D) 2:1,5
90. Nitrit kislotada aminokislota va oqsillardagi qanday guruhi miqdoriy analiz qilish mumkin?
A) $-CH_3$ B) $-COOH$ C) $-C(O)-$ D) $-NH_2$
91. Harorat har 10 °C ga oshirilganda reaksiya tezligi 3 marta ortadi. 10 °C da reaksiya tezligi 0,02 mol/(l·s) bo'lsa, harorati 30 °C gacha ko'tarilganda, uning tezligi qanday (mol/(l·s)) bo'ladi?
A) 0,09 B) 0,16 C) 0,54 D) 0,18
92. 75 g 76% li sulfat kislotada eritmasiga necha gramm suv qo'shilganda 50% li eritma hosil bo'ladi?
A) 39 B) 17,5 C) 25 D) 12,5
93. $MeBr_2$ tuzi o'z atomlari sonidan 20 marta ko'p atom tutgan suvda eritilganda bromid anionining massa ulushi 2/7 ga teng bo'ldi. Metallni aniqlang. ($\alpha=1$, gidroliz jarayoni hisobga olmag)
A) Mg B) Ba C) Ca D) Zn
94. Nitrat kislotaning 20% li va 60% li eritmaları bo'lib, 20% li eritmadagi kislotada massasi 60% li eritmadagi suv massasidan uch marta kam bo'lsa, ushbu eritmalar aralashtirilganda hosil bo'ladigan eritma konsentratsiyasini (%) aniqlang.
A) 38 B) 33 C) 44 D) 51
95. Eritmaning pH qiymati pOH qiymatidan 2,5 marta kam bo'lsa, pH qiymatini aniqlang.
A) 6 B) 4 C) 7 D) 5
96. 7,2 g metal kislotadan 6,72 litr (n.sh) vodorod siqib chiqarsa, 9,6 g metal qanday massadagi (g) Fe^{3+} ni siqib chiqaradi.
A) 5,6 B) 28 C) 15 D) 11,2
97. $X_2YCl_2 + 2HCl \rightarrow 2XCl_2 + H_2Y$ reaksiya bo'yicha 54 g noma'lum xlorli moddadan 76 g XCl_2 olingan bo'lsa, hosil bo'lgan H_2Y moddaning massasini (g) aniqlang.
[Ar(X); Ar(Y)=3:2]
A) 4,5 B) 5,4 C) 3,6 D) 7,2
98. Tarkibida 0,25 mol $AgNO_3$, 0,25 mol $NaNO_3$, 0,25 mol $CuSO_4$ bo'lgan eritmalar solingan elektrolizyorlar tok manbaiga ketma-ket ulangan. Eritmalar 6,7 A tok yordamida 7200 sekund davomida elektroliz qilingan bo'lsa, katodlarda (inert elektrod) ajralgan moddalar massasini (g) mos ravishda aniqlang.
A) 27,25; 0,5; 16
B) 27; 0,25; 16
C) 27,25; 0,25; 16
D) 27; 0,5; 16
99. 46,4 g noma'lum metal qo'sh oksidi H_2 yordamida qaytarilganda 14,4 g suv hosil bo'ldi. Metallni toping.
A) Co B) Mn C) Fe D) Pb
100. Mo'l miqdordagi uglerod Al_2O_3 va CaO aralashmasiga qo'shib qizdirilganda hosil bo'lgan moddalarga yetarli miqdorda xlorid kislotada ta'sir ettirildi. Bunda ajralgan gazlarni bromli suv orqali o'tkazilganda idishning massasi 3,9 g ga ortdi. Qolgan gazni yoqish uchun esa 1 mol havo sarflandi. Dastlabki aralashmadagi oksidlarning massalarini g aniqlang. (Havo tarkibida hajm bo'yicha 20% O_2 bor)
A) 3,4; 4,2 B) 0,8; 0,34 C) 6,8; 8,4 D) 13,6; 16,8
101. 0,5 mol litiy va kadmiydan iborat aralashma tarkibidagi litiyning mol ulushi kadmiyning massa ulushiga teng bo'lsa, kadmiyning miqdorini (mol) hisoblang.
A) 0,1 B) 0,2 C) 0,3 D) 0,4
102. $MeSO_4$ ning 100 g 10% li to'yingan eritmasiga shu tuzdan 6,9 g qo'shildi va qizdirildi. So'ngra eritma boshlang'ich haroratga qadar sovutildi. Natijada 13,9 g $MeSO_4 \cdot 7H_2O$ cho'kmaga tushdi. Kristallogidratdan kristalizatsion suv to'liq chiqarilsa necha gramm $MeSO_4$ qoladi?
A) 15,2 B) 3,6 C) 18 D) 7,6
103. $xMgCO_3 = yMgCO_3 + zMgO + zCO_2$ ifoda qanday ma'noni anglatadi?
A) reaksiyaning mahsulot unumi 100% dan kichikligi
B) tuzning namlik darajasi yuqori ekanligi
C) $MgCO_3$ tarkibida qo'shimchalar borligini
D) reaksiyaning qaytarligini
104. O_2 va O_3 aralashmasi hajmiga teng hajmda N_2 qo'shilganda hosil bo'lgan aralashmaning argonga nisbatan zichligi 0,8 ga teng bo'lsa, O_2 va O_3 aralashmasidagi O_2 hajmiy ulushini (%) aniqlang.
A) 25 B) 75 C) 70 D) 30
105. 10,96 g Ca_3N_2 va CaH_2 dan iborat aralashma teng ikki qismga ajratildi. Aralashmaning 1-qismiga yetarli miqdorda suv ta'sir ettirilganda 0,16 mol gazlar ajraldi. 2- qismiga mo'l miqdorda xlorid kislotada ta'sir ettirilganda hosil bo'ladigan $CaCl_2$ ning miqdorini (mol) hisoblang.
A) 0,12 B) 0,04 C) 0,02 D) 0,06
106. Quyidagi tuzlar gidrolizga uchraganda neytral muhit hosil qiladiganlarini ajrating.
1) $(NH_4)_2CO_3$; 2) K_2SO_4 ; 3) CH_3COONH_4 ; 4) $NaNO_2$; 5) $Cu(NO_3)_2$; 6) $(CH_3COO)_2Ca$
A) 2, 6 B) 1, 4, 5 C) 1, 3, 4 D) 1, 3
107. Molekulyar massasi (m.a.b) 2 ta azot molekulasi massasiga teng bo'lgan alkenni aniqlang.
A) buten B) etilen C) penten D) propen
108. Etan va butan aralashmasi yondirilganda hosil bo'lgan karbonat angidrid miqdori suvning miqdoridan 0,6 molga kam, sarfangan kislorod miqdori esa hosil bo'lgan karbonat angidrid miqdoridan 1,3 molga ko'p bo'lsa, boshlang'ich aralashmadagi butanning miqdorini (mol) aniqlang.
A) 0,4 B) 0,3 C) 0,5 D) 0,2